

2. Бахтин М. М. Слово в романе / М. М. Бахтин // Вопросы литературы и эстетики / М. М. Бахтин. – М. : Худ. лит., 1975. – С. 72–233.

3. Безродная А. Ю. Различие понятий «концепт» и «идеологема» / Безродная Анна Юрьевна // Вестн. Иркут. гос. лингв. ун-та. – 2013. – Вып. № 3 (24). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/razlichie-ponyatiy-kontsept-i-ideologema>

4. Болдырев Н. Н. Когнитивная семантика: Курс лекции по английской филологии / Н. Н. Болдырев. – Тамбов : Изд-во Тамбов. ун-та, 2001. – 123 с.

5. Гуревич П. Культурология / П. Гуревич. – М. : Изд-во «Проект», 2004 – 336 с.

6. Журавлев С. А. Идеологема и их актуализация в русском лексикографическом дискурсе: дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Сергей Александрович Журавлев. – Йошкар-Ола, 2004. – 203 с.

7. Качура Я. Щастя. Оповідання / Яків Качура. – К. : Держлітвидав, 1940. – 136 с.

8. Малышева Е. Г. Идеологема как лингвокогнитивный феномен : определение и классификация / Елена Григорьевна Малышева // Политическая лингвистика. – 2009. – № 4 (30). – С. 32–40.

9. Пізнюк Л. В. Еволюція художнього мислення Аркадія Любченка: від «романтики вітаїзму» до соцреалізму : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Л. В. Пізнюк. – К., 2002. – 17 с.

10. Фаткуллина Ф. Г. Концепт как базовая категория лингвокогнитологии и лингвокультурологии / Фаткуллина Ф. Г., Сулейманова А. К., Гибадуллина Л. З. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/modern-control-technology-c112/11886-c112-148>

Максименко В.В.

студентка,

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

РЕАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ ОЗНАЧЕНОГО АРТИКЛЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ЗБІРКИ ОПОВІДАнь РЕЯ БРЕДБЕРІ «МАРСІАНСЬКІ ХРОНІКИ»

Англійська мова – класичний приклад аналітичної мови, в граматиці якої замість стародавніх флективних закінчень і префіксів найважливішу роль відіграє порядок слів, прийменники і артиклі. Але минуло дуже багато часу, і не дивно, що англійська мова піддається змінам. Ці зміни торкнулися й артиклів, що призвело до

формування тенденції їх використання не за традиційними та класичними правилами.

Метою нашої роботи є виявлення та аналіз характерних особливостей функціонування означеного артикля англійської мови та засобів його перекладу українською мовою на матеріалі збірки Рея Бредбері «Марсіанські хроніки».

Проблемою дослідження природи артикля займалися Н.Д. Арутюнова, В.В. Бурлакова, І.П. Верховська, В.О. Виноградов, О.І. Волкова. Функції артикля та особливості їх реалізації розглядали С.Р. Ахметова, Л.А. Барміна, О. Есперсен, М.М. Єршова, С.Д. Кацнельсон. Питання перекладу означеного артикля англійської мови торкаються у своїх наукових працях Л.Ф. Дмитрієва, Ю.О. Жлуктенко, В.І. Карабан та багато інших мовців.

Аналіз праць Л.А. Барміної [1], В.В. Бурлакової [2], В.О. Виноградова [3], дозволяє стверджувати, що більшість граматистів вважає артикль службовою частиною мови. На цій підставі видається правильним розглядати його як компонент поєднання і як службову частину мови.

Найповніше визначення артикля, на нашу думку, дав В.О. Виноградов, за яким артикль – граматичний елемент, який виступає в мові у виді службового слова або афікса і служить для вираження означеності-неозначеності категорії (іменникової), тобто виду референції [3].

Аналіз праць Г.А. Вейхман [6], В.О. Виноградова [3], І.В. Ширяєвої [10], В.А. Ярцевої [11] дозволяє визначити такі найголовніші функції означеного артикля: функція індивідуалізації, анафорично-сполучна, обмежувальна та родова або узагальнююча.

Ознайомившись з працями таких відомих перекладознавців та лінгвістів як Ю.О. Жлуктенко, В.І. Карабан, І.В. Корунець, О.О. Мушніна, М.О. Олікова [4; 5; 7; 8; 9], ми дійшли висновку, що для перекладу артикля українською мовою використовують лексико-граматичні засоби (вказівні займенники, означальні займенники, відносні займенники, присвійні займенники, прикметники / дієприкметники, числівники, частки, уточнюючі значення слова), морфологічні (заміна форм однини англійських іменників формами множини українських іменників) синтаксичні (насамперед порядок слів (наприклад, препозиція/постпозиція підмета стосовно присудка)) та нульовий переклад.

Дотримуючись традиційної класифікації засобів перекладу означеного артикля і проаналізувавши 345 випадків його вживання, що становить 100%, ми виявили такі засоби перекладу: морфологічний (35 випадків – 10,1%), лексико-граматичний (47 випадків – 13,6%), синтаксичний (23 випадки – 6,7%) та нульовий переклад (240 випадків – 69,6%).

Таким чином, ми зафіксували, що найпростішим і найпоширенішим прийомом передачі значення артикля вважається нульовий переклад, при застосуванні якого артикль пропускається, наприклад: And then a long wave of warmth crossed the small town. І враз тепла хвиля прокотилася над _ містечком.

Під час дослідження ми виявили, що виконання функції індивідуалізації означеним артиклем виключає нескінченну кількість можливих (потенційних) референтів. Іменник з означеним артиклем називає не один з об'єктів відомої множини, а конкретний об'єкт, актуалізуючи його за допомогою різних морфологічних категорій. Дана функція знаходить своє відображення в українському перекладі за допомогою лексико-граматичних і синтаксичних засобів перекладу: The world was a different world in 1905. – Тодішній світ дуже відрізнявся від нашого.

Проаналізувавши матеріал досліджуваної вибірки, ми встановили, що узагальнююча функція артикля, реалізується за допомогою нульового перекладу і морфологічних засобів перекладу: The man was not strong enough to fight this. – Людина нездатна побороти це.

Було встановлено, що анафорично-сполучна функція артикля, яка дає можливість співвіднесення предметного поняття з певною мовною ситуацією, ідентифікуючи згадане раніше, реалізується за допомогою нульового перекладу та лексико-граматичних засобів: The words passed among the people in the open, airing houses. – Ракетне літо. Ці слова переходили з уст в уста.

Вживаючись з незлічуваними іменниками, що позначають властивості речовини, означений артикль виконує обмежувальну функцію, реалізація якої відбувається за допомогою нульового перекладу: He dropped his gun on the sand. – Він кинув пістолет на пісок.

Проведений аналіз фактичного матеріалу свідчить, що значення ідентифікації – основне для означеного артикля.

При перекладі артикля українською мовою слід враховувати перш за все можливість або неможливість його функції загалом та необхідно розглядати його як засіб, що приймає участь в актуальному членуванні речення.

Результат проведеного дослідження свідчить, що нульовий переклад, при застосуванні якого артикль пропускається, є найпростішим і найпоширенішим прийомом передачі значення артикля, хоча інші мовні засоби також мають місце.

Список використаних джерел:

1. Бармина Л.А., Верховская И.П. Практикум по английскому языку: Артикли. М.: АСТ, 2000. – 192 с.
2. Бурлакова И.В. Теоретическая грамматика английского языка (Учебное пособие). – Л.: Издательство «КНИГА», 1995. – 357 с.
3. Виноградов В.А. Артикль. – Лингвистический энциклопедический словарь. Под ред. В.Н.Ярцевой. М.: Наука, 1990. – 354 с.
4. Жлуктенко Ю.О. Контрастивний аналіз як один з прийомів мовного дослідження // Нариси з контрастивної лінгвістики. – К.: Наукова думка, 1979. – 203 с.
5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: В 2 ч. – Вінниця: Нова книга, 2001. – Ч. 1: Граматичні труднощі. – 272 с.
6. Качалова Н.В., Израилевич Е.Е. Грамматика английского языка. – К.: Издательство «Союз», 2004. – 672 с.
7. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підруч. [для студ. вищ.навч. закл.] / Ілько Вакулович Корунець. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 448 с.
8. Мушніна О.О. Граматичні особливості українського перекладу англомовної науково-технічної та художньої прози: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.16 / О.О. Мушніна; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2006. – 20 с. – укр.
9. Олікова М.О. Теорія і практика перекладу: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. О. Олікова. – Луцьк: Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2000. – 170 с.
10. http://www.rusnauka.com/2_KAND_2014/Philologia/3_135682.doc.htm
11. <http://files.school-collection.edu.ru/dlrstore/f0520071-0403-3a72-81d3-006ffa45d198/1008285A.htm>